

1883-07-24

AFSENDER

Joakim Skovgaard

MODTAGER

Wilhelmine Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Afsendersted:
Civita d' Antino

Omtalte personer:
H.C. Aggersborg
Jules Bastien-Lepage
Susette Holten
Anne Irgens
Susette Maribo
Kristian Zahrtmann

Arkivplacering:
Mappe 16, nr 46

DOKUMENTINDHOLD

Joakim Skovgaard udfolder sin kritik af teaterstykket "Strandby Folk", og forsikrer Wilhelmine Skovgaard om, at han er i sikkerhed for kolera-epidemien, hvis den skulle komme til Italien.

TRANSSKRIFTION

Civita d'Antino (Provincia di Aquila)

24 juli 1883 Italien

Kasse 16

Brev 46

Kjære faster! Tak for Brevet, her oppe var det dobbelt velkomment for her er trods alle herlighederne dog en smule ensomt, kanske endda mer end i Clausen om sommerferien, for Zahrtmann er den eneste jeg kan tale dansk med og blive forstået; i morges talte jeg vel dansk med en dejlig lille tyk dreng, men forståelsen var kun så la la, så lille han er forstår han dog nok italiensk en del bedre. - Du vil have nærmere forklaring på Tjörepæleteorien, for Du synes at det kommer an på at gengive alt synligt og skabt så naturlig tro og sandt som muligt, og antager at det er at gjöre det såvel i det store som i det små at man stræber efter og engang vil nå, Ja man stræber i grunden efter det og når det muligvis også, men bliver derved snarere ringere end større kunstnere. Dog det er vel galt at sige at man stræber væsentlig efter det. Der er noget andet som vor tid har megen lyst til, nemlig at bruge gale materialer; således vil malerne af og til dog ikke så hyppigt male hvad der bör skrives med pen, skribenten skrive hvad der bör males, det er særlig i mode, musikeren gengiver lyde i naturen for på den måde at beskrive stemningen, istedetfor

•2•

at gjöre hvad kun musikken kan gjöre, give menneskets ubeskrivelige fölelser, som de er i de forskellige stemninger. (Aldeles tör jeg ikke fordömme lån af naturlyde, men de misbruges). Håndværkerne stöber jærn hvad der bör hugges i sten, osv. selv fabrikanten, ja han er måske aller værst, han presser skrivepapir i töjmönster, så det ser fiks ud men er rent tovligt at skrive på, osv. Ser Du sådan bruger de nu theatret til udstilling for deres garderobe og kuliser, som de gjör så prægtige som muligt, så man rent glemmer stykket. Naturligvis er gode kuliser og dragter en god ting, men de er först rigtig gode, når de er sådan afbalanserede, afpassede, så de ikke drager opmærksomheden mere end de bör, såvelsom at de også bör svare mere til ånden i stykket end til den virkelighed stykket behandler. I den retning var der vel ikke noget at sige til Strandbyfolks udstyrelse, da den komedie vel bare gik ud på

naturfotografi, men lad nu endda fotografiet have været godt, og endda have en del med kunst at gjøre, var så dog dragterne ikke det allerbedste ved stykket, glanspunktet, og var de i grunden ikke fuldt så meget rigtige fiskedragter, som skuespillerne var rigtige fiskere. Var der ikke vendt dygtig op og ned på det væsentlige og det uvæsentlige. Nå vi gennemgår nutidskunst, så træffer vi sikkert på mange

•3•

eksempler på en skön hel naturgengivelse, og jeg vil indrömme at jeg for mit vedkommende foretrækker, eller i alt fald stiller det bedste nutidslandskabsmaleri lige med det ældre, men den art kunst er også den som fuldest kan holde sig til naturen, dvs. landskabsmaleri, dyremaleri, gendremaleri, blomster og sådan. Men jeg tör ikke regne det der er aller nærmest ved naturen i alle dele for det bedste, i hvert fald må man föle at kunstneren har været fri, at han har set naturen med sine öjne, set sit i den og ikke været en maskine. Bastian Lepage er kanskje den der kommer naturen nærmest i alt fald i god betydning, og han er også stor nok, men også fri og selvstændig nok, og dog tror jeg vist at hollændernes malerier vil stå i det mindste lige så længe gennem tiderne og italienerne længere, og grækerne længst. Men grækerne var også dem, som allerbedst forstod at afpasse alt efter materialet og efter stedet hvor kunstværket skulde anbringes, de viste på en prik at udföre overfladen netop på bedste måde, så den faldt fuldstændig sammen men indeholdet, formen osv. det uvæsentlige og det væsentlige var passet så nöje sammen så der i de bedste værker ikke kan röres ved det, men ingen kan med rette beskyldte antikken for at være strængt taget naturtro. Egentlig tøjrepæleteorien er det nok ikke jeg her har drøftet, men snare svaret på Dine

•4•

meninger, men det var vist også det retteste jeg kunde gjøre. – Jeg kan ikke huske om jeg har svaret på Onkels sidste brev, vil Du takke såvel ham som Tante Ane for skrivelserne. Jeg takker også Onkel fordi han har sat de 1100 kroner i Sparekassen, nu har han vel gennem Cathrine fået de 700 af Goldschmidt og gjort det samme ved dem. Det var da könt af Tante Ane at hun huskede jeg var et skikkeligt menneske, der ikke ler af et brev fra en gammel tante, fordi hun skriver mindre pæn pågrund af svage öjne. Jeg måtte da også være dum om jeg lo af andres skrift og ikke af min egen, særlig denne gang må jeg bede Dig bære over med den, men jeg har så travlt, så hvis jeg skulde skrevet könt måtte Du væntet længere endnu. Husk nu på at jeg er lige så ensom som Du, og at et brevkort er umådelig velkomment. Her oppe er efter al menneskelig beregning så kolerasikkert, så det vil sikkert være dårlig beregning at rejse, selvom koleraen kom til

Italien; koleraen holder ikke af at gå til vejrs og jeg er 1350 alen til vejrs. – Jo Cathrine har da fortalt mig at hun flytter til Tante Sysette, men hun har ikke som jeg bad hende, fortalt Dig hvor overmåde glad jeg er ved det, hun er en sød pige. – Nu er figenerne begyndt, vi svælger i dem og pomidori, i indbagte små græskar og ræskarblomster, kort sagt vil bliver proppet som kalkuner med det bedste vore rare værtinder kan skrabe sammen. Lev nu vel og hils alle, Din hengivne Joakim Skovgaard.

|Mine strømper bliver stoppet så nydeligt.|

|Har maler J. Hansen været med billedet til Fröken Puggår, nåde han at give det til Cathrine inden hun rejste, gav hun Dig besked?|

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

meninger, men det var vist ogsaa det sidste jeg kunde
gjøre. — Jeg kan ikke huske om jeg har drømt
på Onsdag natten før, vist du tænkte sig den
Tante for Skilderne, byttede ogsaa Onsdag
han har set de 1100 kroner i Paraden, nu har han
vil gennem Clathringjæt de 400 af Guldskmidt og
født at stamme ved den. Det var da høit af Tante
Sine at hun huskede jeg var et stikket menneske
der ikke de af et bue fra gammel tids, først kom
skive, mindre part på grund af drage øjne, jeg
måtte da ogsaa være dem en jeg i de af andres skifte
og ikke af min egen, særlig denne gang må jeg have
Dyde var med de, men jeg har så svært, så hvis
jeg skal skildre det, måtte du vænt længe endnu.
Husk om på det jeg er lig så end som du, og at det
brødt er umiddelbart velkomment. Nu ogsaa er efter
al menneskelig beqvægelse kolonadikket, så det
vil sikkert være dertil beqvægelse at rejse, så om
kolonadikket og jeg i 1350 ~~den~~ tilføje. — Ja Clathring
hænde forlætt mig at hun bytter til Tante, og jeg, men ha
hun ikke som jeg had hende, forlætt dyde var over, glad jeg
er ved det, hun er en vild pige. — Nu er figuren begyndt at
dølge i den og promidori, i indlygt om gæster og gæster.
Rødt, det det vil blive prøvet som hvidt, men det
bedst som var vist den kan skide sammen. Den må vel
og billed alle, da kongen Johan (Kongens). Min stemme
blev dogget så regalt.

Civilt d'Arènes (Provincia di Spigno)
SKOVGAARD-MUSEET
Maj 16 Nr. 46
24 Juli 1883 Italien

Hjært Taster. Tak for brevet, her ogsaa var
det dobbelt velkomment for her er trods alle
herlighederne dog en smule lysere, kun ikke endte
mere end i Clausen om sommerferien, for Lohrten
er den eneste jeg kan tale dansk med og hvis for
stærk; imorges talte jeg vel dansk med en dejlig
lille tysk dreng, men fortælleren var kun så la la,
så lille han er forstær, han dog nok italiensk
en del bedre. — Du vil have nærmere forklaring
på tegningens teori, for du synes at det kommer
an på at gengive alt tydeligt og skalt så naturligt
og sandt som muligt og antager at det er at
gjøre det selv; det store som i det små at man
strækker efter og engang vist på. Ja man strækker
efter det og når det muligvis og det, men
blive dem mere rigt end stort kunstner.
Dog det er vel godt at sig at man strækker væsentlig
efter det, der er noget andet som vor tid har magt
lyst til, nemlig at bruge gule materialer, således
vil melene af og vil dog ikke så kuffert med hoved
da for skives med pen, skribenten skives hoved da
for mælle, det er særlig i mode, smækten gengives tydelig
naturlig for på den måde at beskrive stemningen, i stedet
for at beskrive den.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

at gjort hvad han maatte kan gjort, og med det
ubestridelige fælle, som de er i de forskellige stanninger.
(Och det er jeg ikke forderme len af naturlygt, men
de mest brugte). Han ser ogsaa det som hvad de
for hugges i sten, osv., selv fabrikanter, ja han er
mætte alle værdt, han prøver skrivepapir i tøj-
maider, så det ser fæls ud men er rent losligt at
skrive på, osv. Så du vilde bruge de nu thæstet
et udbilling for dens gærdel og kulise, som de
gjort så prægtigt som muligt, så man vil glæmme
stykthet. Naturligt er gode kuliser og dragter en
god ting, men de er først rigtig gode, når de er sådan
afbalancerede, afpassede, så de ikke drager opmærksom-
heden mere end de bør, såvel som at de også bør
drage mere til anden i stykthet end til den virkeligheds
stykthet behøver. I den retning var der vel ikke
nogen at sige til Brandtjofthos udstilling, da den
komme vel bare gik ud på naturfotografi, men lad
nu endda fotografiet have været godt, og endda have
en del med kunst at gjore, var så dog drøgtens ikke det
alle havde var stykthet, glænsende, og var de ligesom
ikke fuldt så meget rigtig færdig, som de sigte
var rigtig færdig. Var de ikke uensartede og og med
på det værdige og det uensartede. Nu vi gennemgik
nude kunst, så træffer vi sikkert på mange
eksempler på en skøn hel naturgeniøst, og jeg vil
indvise at jeg for mit vedkommende foretrak, alle
tilfæld stiller det bedste midt i de skønlige ting
med det andet, men den art kunst er også den som
fuldst kan holde sig til naturen, der la det skø-
nelser, tegnmaleri, guldsmaleri, blomster og siden.
Men jeg tror ikke synes det de er alle nærmest ved naturen
i alle dele for det bedste, i hvert fald må man få
at kunstneren har få været fri, at han har set naturen
med sine egne, det det i den og ikke været en maskine.
Både den sprog er måske den der kommer naturen
nærmest tilfæld i god betydning, og han er også stor
nok, men også fri og selvstændig nok, og dog tro mig
vært at hollandske malere er det i det mindste
lige så længe gennem tiderne og italienske længe,
og prøveme længe. Men prøveme var også den, som
alle tid det bedste at al passe alt efter naturligt efter
stedet hvor kunstneret skulde anbringes, så vi
på en måde at udfors omfladen netop på bedste måde,
så den fuldt fuldkomne sammen med indholdet,
formen, osv. det uensartede og det værdige var på det
så rigt sammen så der, så bedste værter ikke kan
være ved det, men ingen kan bestyrelse antikken for at
være strengt tagt naturen. Egentlig tøjpapir teorien
er det nok ikke jeg har drøftet, men man vand på disse